

M

Pronssikautisen
Nautaraunion Tutkimus
Perniossa
Nivelan talon maalla
Vaarnummella.

Toimittanut

17-19/VII 1912

J. Kiljo

Hautaraunion Tutkimus
Vaarnummella
Perniossa, Kivelan talon maalla

Vaarnummella on B. Eedes-
Nvarfin tekemän luettelon mu-
kaan (Top. arkisto) useita kivi-
raunioita, osittain hyvin ko-
meita ja kaikki ehjeittä näyt-
täviä. Paikka on ylävä mäki,
jonka juurella leviää savita-
sankoa, mikä n. 3000 vuotta
sitten on voinut vielä olla
meren peittämää, ja koko seutu
niin muodori silloin saaristoa tai
merensuonikkoa. Nämä seikat
viittaavat siten raunioiden pros-
tikautisuuteen. Saadakseni vah-
vistusta tähän kuluon, päätin
kesällä 1912 S.W. Suomessa tut-
kimuksilla ollessani kaivaa
yhden raunioista.

Kaivettavaksi valitsin
pienimmän, aivan maantien vie-
rasta sijaitsevan raunion.
Se oli koko laajuudeltaan 14 x
15 m ja korkeudeltaan n. 1,5 m.
Särkimäiset kivet (joita ra-
joittaa pohjapiirroksessa piste-
viiva: ..... ^{olivat pienentäisiä ja} näyttivät kuitentun-
vierineiltä eli viimeiseksi

virkatuilla, joiden alkuaan lienee
raunion laajuus ollut vain n.
12 m läpimitan (pilkkuviivalla
osotettu raja: ---). Raunion
keskellä ei ollut tavannukaista
kairattua kuopannetta, vaan ki-
vet siinä olivat pinnallakin
isoja, vain vaivon mielen nos-
teltavia. Tämä seikka osoittaa
rauniona silttenkin mullistellun,
jota ^{luetaan} Kenties vahvistaneen myö-
häisaikuisen sileän pronssiittina¹/sor-
muksen löyde raunion keskikoh-
dalla, kivien alta. ^(6129:4) Enimmäkseen
olivat raunion sisältämät kivet
isoja, ja näitä rajoitti selvä-
piirteinen, itäpuolella yksin-
kertainen, länsipuolella kak-
kertainen kehys (pohjapiirroks-
essa tummaksi merkityt²), läpi-
mitaltaan n. 10 m.

Raunion keskellä oli 4
kiveä asetettu arkun tavoin,
jonka pituus oli lähes 2 m,
leveys toista metriä. Näistä
kivistä oli yksi, nim. läntisin,
^{valtava} suunnaton maakivi, kolme muuta
oli myöskin tavallista suurem-
pia paasia, jotka olivat ase-
tetut tasaisin sivuin sisään-
päin (näiden välit olivat ilman
erityistä järjestystä täytetyt).
Tämän "arkun" pohjamulta, joka
oli moreenisoraa, sisälsi kauttaal-

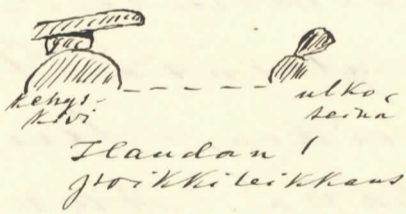
taan luunmuruja, puitaita ja
palaneita. "Arkun" ^{ja niiden peällä pientä kiviä} NW. puolella
oli ^{toisen} isollaisen maakiven lähellä
Tornin hauta, 1,3 m. pituinen,
laakea kuopanne, jossa oli
samallaisia luuta ja joteukon
yhtä paljon. Näiden lisäksi
esiintyi joku yksinäinen luun-
sirpale pieneen, arkkumaisen, ^{skuisen} kieta-
kivilaavista muodostuneen
kolan äärellä ja muutamia savi-
astianpalasia siellä täällä (yksi
mainitun kolan vieressä, kolme
keskellä ^{raunioita} olevan ^{iron} ~~muuttamattoman~~
maakiven juurella ja yksi
toisen haudan eli luukasaan
laidasta). "Arkun" ^{6129:3} NE. puolella
ilmeni runsaasti hiiltä.

Kalsoon ^{tuon} "Nautarauion" run-
nuteen voisi Nautarauion
pitää alkuaan pronssikauden
keskivaiheille kuuluvana. Pron-
ssikautisuutta yleensä todistaa
ainakin palaneiden luiden
puktaus, ehkäpä saviastian-
palasten laatu, joka on
samallaista kuin esim. Nakkis-
lassa. Kuusiston torpan maalla
samana hetänä kaivannastani
erästä rauniosta ilmitulleiden
saviastianpalasten laatu.

Huomiota ansaitsevia
ovat Nautarauion kehysten
ulkopuolella esiintyneet, ilmei

sesti sekundaariset, s. o. jätke-
 päin raunioon tulleet haudat.
 Näitä oli kaikkiaan 5^{tai 6} kuu
 rauniota alettiin tutkia keuhasta
 sisäinpäin eikä tällaisia hautoja
 tietty odottaa, ehtivät työmie-
 het kangilla turmella näiden
 yläosia, jottei kaikista enää
 voitu täydellistä käsitystä saada.
 Haudat olivat arkkujen tapaisia,
 jotka olivat siten tehdyt, että
 raunion keuhskivet olivat toisensa
 pitkinä seinänä. Nämä olivat usein
 reunustetut ohuilla kietakivita-
 oilla, ja pohjalle oli samoin ase-
 tettu ^{ohut} laakkoja, niinikään katoksi,
 jonka päällä sitte oli pieniä
 kiviä.

Haudassa 1 oli etim. muuan
 kattolaaka raunion keuhskivien päi-
 le pantuna, ja pohjalla oli
 jälle pari laakaa.
 Arkun suurutta ei
 voitu tarkalleen mää-
 rätä.

Haudassa 2 oli katto vajo-
 tessaan kääntynyt kulmalle alas-
 päin: . Laajat olivat sel-
 västi suomenmaisesti järjestet-
 tyt, niinkuin seuraavalla sivulla
 oleva piirros osoittaa. Niinpä
 meni a:n alla oleva laaka
 b:n alle; c:n alla oli lattiallaan
 vielä eräs laaka; d:n alla oli

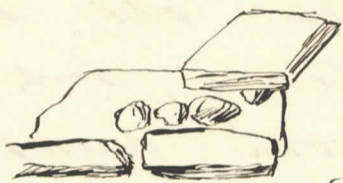
oli pari laakaa
saman suuntais-
essa asennossa
kuin d.

Haudan 3

sisäpuolinen sei-
nä oli tehty si-
ten, että kehys-
kivien päälle
oli ladottu laa-
kakiviä näin:

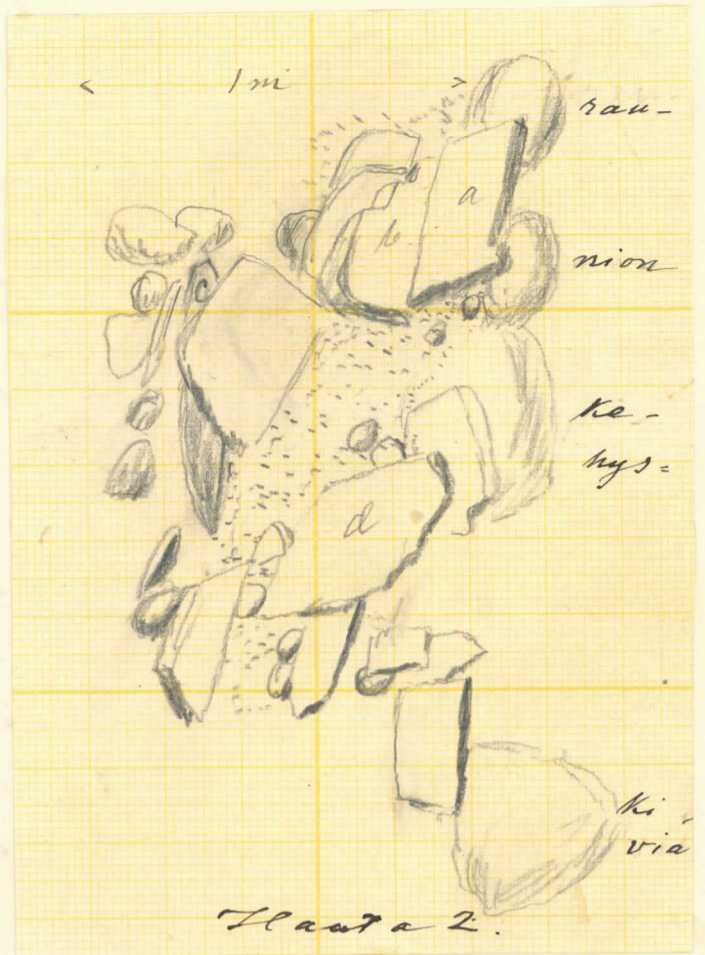
Haudan 3 sisäseinä

Hauta 3 päättäjäin.

oli nyrkin ja lapsenpään ko-
koisia kiviä. Arkun rakenne
on niin muodoin selvä. Sen pituus
oli ehkä 1 m.

Haudan 4 seinät (tai alusta)
oli ladottu pienistä kivistä ja
sitte pautu laakojia päälle suor-
musmaisesti. Vajotessa oli laa-
kain järjestys sekautunut, mutta
oli ainakin yhdellä kohdalla sel-
västi huomattavissa. Haudan
S-puolella oli lähes metrin läpi-
mittainen laetonus useammaker-
taisista laa'oista, kallistuneen
kuopalle keskeen päin (pohja-
piirroksen 4a); ympärillä oli se

harmailla kivillä muurattu. Vallan-
kin tämä rakennus muistutti
joissakin määrin Kiukaisten Uo-
timäellä (ja myöskin Nakkilan
puolella) ^{puolella} tapaamistani kivilato-
muksista, jotka peittivät pienet-
sairia, vain niiltä sisältäviä
kanturoita.

Flaudossa 5 havaittiin paitsi
muutamia pohjalla olevia laa-
koja useita ^{harjoita} pieniä kietakivilaa-
koja, jotka näyttivät kiertävän
raunion kehystävien (erim. alla
merkityn kiven) ulkolaitaa.
Itse flaudossa oli maata ja
pienempiä kiviä, sekä päällä
taas laakakiviä, runsaasti kiven
a S-puolella. Flaudan pituudesta
ja rakenteesta ei voitu kuora-
naisia havaintoja tehdä!

Näistä sekundaarisista
maudoista ei mitään löydetty.
Maa oli ainakin maudoissa 3 ja
4 miilusekainta, sekä kaivajain
mukaan väkevälle kaiserna, joten
on mahdollista, että näihin
on ruumista maudattu polttamatta.

M. Pl. 2856

L. 131

Pernio, Kovelä,
1912. Lintu-
kannio.

M. Pl. 2853.

L. 131

Pernis, Kivela,
1912. Tutkittu saunin.

M. Pl. 2854.

L. 131

Pernio, Kiveli,

1912 tutkitaan kannion

kannion sekundaarikaatoja.

M. Pl. 2858

45.

Pennis, Kovalä

1912 Tutki-Eun Raunion

sekundäärikantojen.

12 my

11 + 2/5

24 W + + M + 2

auf 13 cm!

M. Pl. 2855

L. 131

Pernio, Kivela

1912 Antikitta

Sannio

M. Pl. 2857

L. 131

Pernio, Kivela'

1912 Tutkitti

Rauho.

M. Pl. 2859

L. 131.

Moran kanniosta
Permiotti, Kivolan
Vaasummella.

M. Pl. 2858
Linnari
A. Hagman
4/3/14

M. Pl. 2860.

L. 131

Alkunan kanniosta
Permion kiveästä
Vaasnessa

